

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 ft., 1/2 évre 6 ft., 1/4 évre 3 ft., 1 óra 1 ft. — Vidéken 2 évre 16 ft., 1/2 évre 7 ft., 1/4 évre 3 ft. 50 kr., 1 óra 1 ft. 90 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egy sor 10 kr., minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A parlamenti ellenzék elvadulása.

Budapest, deczember 2.

A képviselőházban folyó vita a parlamentáris életnek egy igen különös tünetét dobta fölszínre. Azt ugyanis, hogy míg az országban a lakosság közhangulata teljesen nyugodt, nyugodtabb és békebb mint valaha, hogy míg a municipális választásoknál az ellenzéki választó polgárság — a papi és nemzeti-ségi izgatásokat leszámítva — teljesen háttérbe vonult az akciójával, vagy ahol próbálkozott is oly immel-ámmal csinálta, hogy végképpen lemaradt: addig a parlamentben magában az oppozíció egyik csapata oly botrányos hajszát űz, oly türhetetlen a tisztesség minden határain tulcsapó viselkedést tanusít az egész vita menetén oly alacsony színvonalra süllyesztette a parlamentáris tárgyalásoknak, hogy az ember méltán kérdezheti: mi ütött azokba a derék urakba, hogy egyszerre úgy neki vadultak, jöllehet az ország kormányzata még soha ily rendben, s az izgató kérdések hiányában a közvélemény ily nyugodt nem volt?

A magyarázatot megkapjuk, ha első sorban is azt vesszük figyelembe, hogy kik azok, akik az ellenzék tagjai közül ezt a nem annyira egetverő, mint inkább idegbántó, a művelt izlést felháborító és parlamentünk jó hírnevét az egész világ előtt kompromittáló lármát csapják? Ha a rézbőrűek hadi tánczát járó ezen vadakat szám- és névszerint jegyzékbe vesszük, rögtön tisztába jövünk a helyzettel; mert az urak épen azon részét képezik az ellenzéknek, mely elveit megtagadta, s programjával s választóival ellentétbe

jöve, most a parlamentben akar magának valamelyes új pozíciót teremteni, mely őt majdan választói elé léphetnie képesítse.

A sárral dobálózás azon ismert tény-körülményéből indulva ki, hogy valami szenny csak mindig marad, ragad, ez a czimboraság a leggyalázatosabb gyanúsítások-, rágalmak- és invektívák — melyek bizonyítékaival természetesen adós marad — igyekszik a kormányt és a szabadelvű pártot befeketíteni és az ország előtt diszkreditálni, hogy aztán a római zsoldos, az álcázott, hitehagyott jezsuita a választói elé lépve, azt mondhassa: ime ilyen meg olyan ez a kormány, ez a párt, azért nem támogathattam a szabadelvű politikáját. A minden áron való kormánybuktatás immorális politikájának akarnak ők jogczimet, erkölcsi alapot teremteni, ezt pedig azért akarják jogosult politikai elvé emelni, hogy takarója legyen szolgálkuk ama nyomorult megalázódásának, melynél fogva a felvilágosodottság, a magyar nemzeti érdekekkel összetörött lelkiismereti szabadság ügyének megdöntésére gyalázatos szövetséget kötöttek a bécsi reakció és vatikáni jezsuitizmus magyar gyűlöelő vezetőségeivel.

Hasztalan erőlködés. Azzal a sárral, melyet a kormány és a szabadelvű párt vezérférfiakra dobálnak, saját arcukat szegyen bélyegét, híruk és nevüknek álnok és hazaáruló politikájukból eredett szennyét lemosni nem fogják. — Ellenben teljesen tönkre fogják tenni az ellenzéki pártállás hitelét még azokra nézve is, kik nem szorultak rá, hogy a parlamentben gyújtott görögtüzzel világítsanak haza választóiknak, vagy a kiket műveltségük és jóízlésük tart vissza attól, hogy a rézbő-

rűek becsületmetsző hadi utjában részt vegyenek. Kompromittálni fogják ez utóbbiak valamennyinek ügyét és állását, mert egybetévesztik a rágalomgyártó czimboraságot az egész ellenzékkel s azt fogják majd valamennyire nézve mondani, a mit ezeknek viselkedéséből látnak, hogy az ellenzéki célja: „középszerűségek mandátum vadászata”; ellenzéki politika: „papi zsoldba lépő elvtagadás”; ellenzéki taktika: „becsületsértés.” Ezt fogja majd hinni a magyar közvélemény az egész oppozícióról és úgy fog azzal elbánni. Es nem is méltánytalanul, mert a mit az ellenzék egy része véghez visz, azért első sorban a másik rész felelős, miután egyedül az volna hivatott és képes is elvadt pártfeleinek most folyó garázdálkodásait már a magyar nemzet becsülete és jó hírneve érdekében is megakadályozni.

BELFÖLD.

A büntetőbírósi hatáskör. A képviselőház igazságügyi bizottságában tárgyalás alatt álló büntető eljárási törvényjavaslat egyik rendelkezése kimondja, hogy a büntető bíróságok hatáskörét külön törvény határozza meg. A bizottság tegnapi ülésében P o l o n y i Géza hangsúlyozván annak szükséges voltát, hogy a bírói hatáskör is a jelen törvényjavaslat keretében szabályoztassék, indítványba hozta, a kérdéses rendelkezés tárgyalása függesztessék föl, míg a miniszter benyújtja a háznak a hatásköri törvényjavaslatot, mely aztán a bizottság által a jelen tvjavaslatba lenne beillesztendő. Erdélyi miniszter az indítvány mellőzését kérte, megjegyezván, hogy a büntető eljárási törvényjavaslat minden rendelkezése megállhat, bármint fog is megállapítani a

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A bolygó izraelita.

Egy Lucifer-arezü ur lépett be a vendéglői terembe, a hol a hadgyakorlatok idejében a tisztikar vacsorázni szokott. Szürke felleg-hajtó köpenyeg volt a vállán, a hóna alatt pedig jókora papirosomagot vitt; észrevétlenül akar elsiklani a hosszú asztal mellett.

A fiatal ezredparancsnok azonban, Ernő herceg észrevette és odaszólt a szomszédjának, az öreg alezredesnek:

— Már láttam valahol azt a gunyos képű urat . . . Nem tudja, hogy kicsoda?

— Nini, a bolygó izraelita! — mondta az alezredes, aztán egy osztra káromkodást nyelt el.

A teremben csend lett, a tisztikar mind oda néztek és halkán ismételték: A bolygó izraelita!

— Fenség, — mondta az alezredes — valami veszedelem készül . . . Hoinap attakot fogunk lovagolni a saját svadronjaink ellen és a hadosztály parancsnokunkat nyugdíjazni fogják . . . Mert a hol a bolygó izraelita megjelenik, ott mindig baj van . . .

— De hát ki ez az ember tulajdonképpen? kérdezte a herceg.

— Allítólag budapesti újságíró, de mi azt hisszük, hogy valami inkognitóban utazó gara-

bonciás . . . A hadgyakorlatok alkalmával mindig megjelenik, ajánló levelekkel és legitimációval a zsebében és a melyik hadosztályhoz csatlakozik, az biztos vereséget szenved . . . Mindenki ösmeri, az emberek félnék tőle és dühösekre rá . . . Ha föltűnik valahol a gunyos arca, akkor a paripák dühösen ágaskodni kezdenek, a tisztikar pedig káromkodnak . . .

— Most már emlékszem is, hogy honnan ismerem, mondta a herceg elgondolkodva. — A kastélyunkban járt, mikor a szegény kis Egon herceg kitörte a lábát . . . De egyébként is ismerem azt az urat és örülök, hogy találkoztam vele, mert leszámolni valóm van vele . . .

— Nem jó vele azóba állani, mondta babonás meggyőződéssel az alezredes — úgy is csak baj lesz belőle . . .

A bolygó izraelita időközben végig fölgombolta felleghajtó köpenyegét, aztán észrevette, hogy Ernő herceg élesen szemmel tartja és mélyen meghajolt.

— Kedves izé ur, mondta a herceg jókedvűen, — hát már nem ösmerjük egymást? — Az újságíró habozva odalépett a herceg elé és újból mélyen meghajolt. Halálos zavarban volt, de a gunyos mosoly most is ott volt az arczán; erről nem rehetett a szegény, mert ez a mosoly vele született. A papirosomagját különben most is hóna alatt tartotta.

— Csupa jegyzet? kérdezte az alezredes, a csomagra pillantva.

— Nem jegyzet, alezredes ur, hanem rajz. A feketehegyi vár rajza . . . Ki akarom adni egyik illusztrált lapban.

— Szabad megnézni? kérdezte a herceg.

— Parancsoljon fenség. —
A bolygó izraelita készségesen kibontotta a csomagját és odatartotta a rajzot a herceg szemé elé.

A herceg elnevette magát.

— Ez vár? Engedelmet kérek, ez egy kályha . . . Még füstöl is!

— Az nem füst, hanem felhő, vélekedett az izraelita szerényen.

Az alezredes föltette a szemüvegét.

— Engedelmet kérek, lekváros köcsög a hangyaboly tetején! mondta komoly arczal.

— Nem — kiáltotta a segédtiszt — engedelmet kérek: az szappanos üst! Látszik is a lobogó tűz alatta . . .

— Nem tűz, hanem fenyves erdő, mondta az újságíró.

— Ön rajzolta? — kérdezte a herceg.

— Oh nem, én nem tudok rajzolni . . . Ugy kaptam egy műkedvelőtől . . .

— Ön tulságosan szerény — vélekedett a herceg. — Próbálja meg és meglátja, ön is tud így rajzolni . . . Miért nem próbálja meg?

birói hatáskör. Hozzátette egyébként a miniszter, hogy reméli és minden törekvésével rajta lesz, hogy az életbeléptetési és az esküdtszék-szervezési törvényjavaslat a ház asztalán legyen akkorra, midőn a jelen bűnvádi eljárási törvényjavaslat a házban napirendre kerül. — A bizottság hosszabb vita után tudomásul vevén a miniszter e kijelentését, Polonyi indítványát tulnyomó többséggel mellőzte.

A Perczel-Andreánszky ügy alkalmából a lapok azt írják, hogy a belügyminiszternek, mielőtt az ügy lovagias elintézését nyerve volna, le kellett mondania állásáról. Amint jó forrásból értesülünk, ez nem így történt. Annyi azonban tény, hogy Jósika b., felség személye körüli miniszter a fölmerült incidensről személyesen tett jelentést a királynak. Ő felsége tudomásul vette ezt a jelentést, ami egyértelmű volt azzal, hogy a lovagias uton való elintézés ellen miniszterrel szemben mi ellenvetése sem volt. Erről a körülményről Perczel Dezső belügyminiszter értesült is, még mielőtt az affaire elintézése tényleg megtörtént volna.

Márfy államtitkár nyugdíjazása. Egy isalmérési és adóügyi szaklapnak a „legmegbízhatóbb forrásból” jelentik, hogy a betegeskedő Márfy Agoston pénzügyminiszteri államtitkár teendőivel a pénzügyminiszter Tócska Alfréd miniszteri tanácsost bízta meg, aki legközelebb az államtitkári címet és jellegét is megkapja. A minden valószínűség szerint nyugalomba vonuló államtitkár majdnem félszázadot töltött az állam szolgálatában.

Millenniumi koronák.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 3.

A pénzügyminiszter igen érdekes és pártolando törvényjavaslatot terjeszt be a háznak.

A millenniumra ugyanis egy millió új egy koronást óhajt veretni.

A törvényjavaslatot az alábbiakban indokolja:

A tisztelettel előterjesztett törvényjavaslatlalt az ezredéves ünnepélyek és különösen az 1896-iki ezredéves országos kiállítás körül érdeklődő körökben felmerült annak az eszmének megvalósítását óhajtom lehetővé tenni, a mely szerint az ezredéves ünnepélyekre vonatkozó külsővel bíró egy-koronások lennének veretendők.

Eltekintve attól, hogy általában bevett szokás hasonló ünnepélyekre emlékműveket veretni, a fölmerült eszmét helyesnek tartom azért, mert annak megvalósításával oly emlékművet hoznának forgalomba, a mely állandó

forgalma értékkel bír, a mely nem magas névértéknél fogva a lakosság széles rétegeiben elterjedhet és a mely egy-koronás érme ugy anyagánál, mint térfogatánál és névértékénél fogva a koronaérték összes érmei közül ily czélra legalkalmasabb.

Az ekkép verendő egykoronásokkal ezeknek az érmeknek az 1892. évi XVII. törvény-cikkkel, illetőleg a monarchia két állama között az érme- és pénzrendszerre vonatkozólag kötött szerződés IX. cikkje szerint a magyar korona országában veretendő mennyisége — 60,000,000 korona — nem szaporíttatnék, hanem a most említett contigensből az előrelátható kelendőségnek megfelelő egy millió darab a törvényjavaslat 2. §-ában megállapított külalakulattal lenne veretendő.

Az 1892. évi XVII. illetőleg az említett szerződést magában foglaló 1892. évi XVIII. törvény-cikknek az egy-koronásokra vonatkozó minden egyéb rendelkezése, tehát különösen a szélirat, méret, finomsági tartalom, súly és fizetési erőre vonatkozó — ezekre az érmekre nézve is változatlanul érvényben maradna.

A törvényjavaslat 2. §-ában azjermék külalakjára vonatkozó rendelkezéshez meg kívánom jegyezni, hogy a tervezetet az ezredéves kiállítás igazgatóságának közbenjöttével hazai vésnökkel készítettem, s hogy a rendelkezésemre álló rajz után itélve az érmeknek az alkalomhoz mért díszes kiállítása teljesen biztosítottnak mondható.

A forgalomba hozatal ugy van gondolva, hogy az érmeket a kiállítás területén e czélra készült csinos tokokban árusítanak felemelt áron. A pénztári érték és a netán elért felpénz közti különbség a kiállítás jövedelmét képezné.

Budapest, 1896. december havában. Lukács László s. k. m. kir. pénzügyminiszter.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, december 3.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Eszterházy Kálmán, Josipovits és Balogh.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Lukács László, Josipovits Imre, Perczel Dezső, Erdély Sándor, Josika Samu, Darányi Ignác, Fejérváry Géza miniszterek.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti, hogy a miniszterelnök átírtára szerint ő felsége szentesítette a vallás szabadságáról szóló javaslatot. (Eljenzés.)

Lukács László pénzügyminiszter betérjeszté az 1881: LXX. illetőleg a 1889, XLIII. t. oz. hatályjának meghosszabbításáról és a jelszógos kölcsönkövetelések bizonyos átruházásánál adandó bélyeg is illeték kedvezményekről, továbbá a millennium alkalmából egy millió egy korona veretésére vonatkozó javaslatokat.

Kiadták a pénzügyi bizottságnak.

A költségvetés.

Hermann Otto félreértett szavait igazítja helyre és engedelmét kéri a háznak arra, hogy Polonyival szemben álláspontját kifejtse...

Elnök: A házszabályok csak arra adnak jogot, hogy szavai félreértéseit corrigálja.

Madarász József: A ház megengedheti!

Elnök: Itt házszabályok rendelkeznek.

Hermann Ottó kijelenti, hogy az ő beszéde a sajtószabadságot dehogyan is érintette s őt ilyesmivel vádolni valóban lehetetlen. Es még érthetlenebb, hogy szóval szemben Neményi előadó napoleoni példákra hivatkozott, amit szóló insinüációnak tekint s amit épen ezért tisztelettel, de határozottan visszautasít. Egyébként pedig Polonyi nem győzte őt meg álláspontjáról, annak helyességéről is így sajnálattal bár, de nem is foglalhatja el ezt az álláspontot.

Polonyi Géza személyes kérdésben szólott.

Holló Lajos konstatálja, hogy az ellenzék minden árnyalata megegyezik a parlament tisztaságára való törekvésben. A kormány elutasító magatartást foglalt el a purifikáló törekvessel szemben. Sajnálja, hogy a kormány nem nyilatkozott arra nézve, ami szóló javaslatából kifogásolandó. Ezt annak jeléül veszi, hogy nem lehetett nyilatkozni. Nem utal egyebre, csak arra, hogy a pénzügyi bizottság tagjai mind benne vannak a pénzügyi bizottságban s amint a pénzügyi bizottságba új tagot választanak, s az új tagot azonnal megrohanják a pénzügyi bizottság, hogy bele vonják érdekükbe. Ez tarthatatlan. A vicinális vasutakra nézve sem győzték meg szólót álláspontjának helytelenségéről. A parlamenti tagok függetlensége parancsolja ezt a reformot, valamint azt is, hogy az állami bérletekben képviselők ne vehessenek részt és hogy a mandátuma letétele után három évig képviselő állami kinevezéssel járó hivatalt ne tölthessen be. (Helyeslés a szélsőbalon.) Ismételtén kéri határozati javaslatának elfogadását. (Helyeslés a szélső balon.)

A tételt a ház megszavazta, a benyújtott határozati javaslatokat pedig elvetették.

Az állandó országház tételénél felszólalt.

Ugron Gábor a felvilágosítást kért arra nézve vajjon József császár szobrát az épültre

A bolygó izraelita gondolt egyet és loyális konfidenciával a herceg füléhez hajolt.

— Fenség, ha megengedné, hogy egy alázatos kérelemmel terheljem...

— Csak bátran! Mivel lehetek szolgálataira?

— Tavaly abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy lapomban egy verset közölhettem fenséged tollából... Elragadó szép költemény volt, a minőt a mi modern versegyénységünk nem igen képes produkálni... Nem vagyok hízog, fenséges uram, de valóban, az irodalomra nézve nagy csapás, hogy a sors oly fényes magasságba emelte fenségedet, a hol...

A herceg aroza egyszerre elborult. Ingerült hangon vágott a szavába:

— Elég! Hagyjuk ezt! On alkalmasint verset akar tőlem a lapja számára, — de én végleg abbahagyom a versírást!

A bolygó izraelita fájdalmas rémülettel nézett a hercegre.

— Valóban, fenséged képes volna erre?

— Elhatározásom megmásíthatatlan! — mondta a herceg.

— Ez gyilkosság — hörögte az újságíró tompa hangon.

Aztán rezignáltan kezdte összezsomagolni a rajzát.

Ernö herceg személyére vonatkozólag közbevetőleg meg kell jegyezni, hogy kevés

ember volt oly óvatos a szülei megválasztásában, mint éppen ő. Mert egy deposszedált nagyhercegi ház ivadéka, rokonságban volt az uralkodó királyi házzal. Elég közeli rokonságban, hogy huszonnyoloz esztendő korában már ezredes lehessen, de viszont még sem oly közeli rokonságban, hogy bátran be nem ülhetne akármelyik mulatóhely páholyába, vagy akármelyik tisztességes vendéglő asztala mellé. Az asszonyok izeőbb szemmel néztek utána, mint más emberfia után, a férfiak pedig valamivel mélyebben hajoltak meg előtte; egyéb kellemetlenséggel nem járt a kivételes helyzete. Ernő hercegről mindenki tudta, hogy nem érez valami nagy hivatást a katonáskodás iránt. Ha valami családi tisztesség kedvéért mint ezredparancsnok szerepelt is, ambíciója inkább a parnasszus felé vonzotta, a hol jó ideig garmada számra aratta a biborban született mükedvelő a babérait. A loyális lapok szerkesztői boldogok voltak, ha közölhették egy-egy versét lehetőleg a szerző autogrammjával, — udvari körökben pedig egy pazarfényű kis verses kötetet forgóit: kézirat helyett. A sajtó egyetértett abban, hogy Ernő herceg nem köznapi tehetséggel megáldott póéta, a ki derekasan számot tenne az irodalom terén akkor is, ha nevével véletlenül nem ragyogná be a korona fénye...

A herceg azonban újabb egészen föl-hagyott az irással és szokott öszintésé-

gével most meg is mondta a bolygó izraelitának és az egész ezred tisztikarának, hogy miért hagyott föl vele.

— Megmondom az igazat, mondta a herceg, mert meg van az a tulajdonságom, hogy mindig igazat szoktam beszélni... Kedvem telt a versírásban és kedvem telt a dícséretben is, a melylyel egyes lapok elhalmozták a verseimet. A póéta végre is a dícsőség kedvéért költ. Az ön lapjában is jelent meg néhány versem, kedves izé ur...

— Gyönyörűek voltak! mondta a bolygó izraelita, kejesen osettintve a nyelvével.

— Igen, önök azt mondták. Engem azonban gyanakodóvá tett az örökös dícséretük s azért elhatároztam, hogy próbára teszem az önök elfogultságát s egyszerűemind próbára a saját tehetségemet is...

(Az újságíró arsan egyszerre a kellemetlen meglepetés kifejezése jelent meg. Csak nem...?)

— Volt három versem, a melyet még nem adtam ki sehol. A legjobb, a mit életemben irtam, mert a szívem vérével irtam mind a hármát... Azokat álnév alatt elküldtem a szerkesztőségbe, éppen az ön lapjának szerkesztőségébe, kedves izé ur... Mondhatom: dobogó szívvel vártam a választ. Meg is jött a szerkesztői üzenetek között... Sas vitéz — ezt az álnevet választottam... „On lehet — is, vitéz is, de nem versíró. Szerelmi ömlen-

felállítják-e, mert a szobornak ott helye nincs. Kéri a miniszterelnököt, nyilatkozzék erre nézve.

Bánffy Dezső báró ilyen részletkérdésre nem tud felelni minthogy az építési bizottság elnöke nem miniszterelnök. Gondoskodni fog azonban, hogy ez évi jelentés keretén belül erről jelentést fog tenni a háznak (Helyeslés jobbról.)

Szederkényi Nándor csodálkozik, hogy a miniszterelnök nem tud a részletre felvilágosítást adni, holott két hóval előbb ő maga részletes jelentést terjesztett a ház elé az állandó országház épüléséről. Indítványozza, hogy miniszterelnököt utasítsák kimerítő jelentés tételére s addig a tárgyalást függeszék fel. (Helyeslés balról.)

Bánffy Dezső báró konstatálja, hogy előtte szóló nem ismeri a törvényt. A miniszterelnök köteles évente teletelítést tenni az építés stadiumáról s ezt most is meg fogja tenni, ha ideje eljön. (Helyeslés jobbról.)

Thaly Kálmán tudja, hogy ez a kérdés nem most fordul elő először a házban. Konstatálja, hogy József magyar király sohasem volt s így szobrát a királyok scrába helyezni nem lehet; ezzel őt magát kicsinyitenék. (Helyeslés balról.) Szulejman szobra ép oly joggal volna elhelyezhető. Ő költömben Józsefet mint egyént felettebb tiszteli. Ő úgy van értesülve, hogy a szobor ott van a többi közt, bár korona nincs a fején; ő azonban még így is eltávolítandónak tartja. Ő is indítványozza, hogy a tételt függőben hagyják a míg a miniszterelnök jelentést nem tesz. (Helyeslés balról.)

Horánszky Nándor nem tartja lehetőnek, hogy a tárgyalást megakadályozzák s ezért megszavazza a tételt. (Helyeslés.)

Sima Ferencz hozzájárul Horánszky indítványához.

Beöthy Akos nem hagyhatja visszautasítás nélkül a miniszterelnök ama kijelentését, hogy József tényleges uralkodónk volt s mint ilyennek szobra odavaló. Józsefet magyar királynak elismerni lehetetlen, mert tíz esztendőig uralkodott a nélkül, hogy megkoronáztatta volna magát. Külömben hozzájárul Horánszky indítványához.

A ház a tételt megszavazza.

A közösetgyi kiadások tételénél felszólal

Madarász József s a közösetgyeket el nem ismervén annak kiadásait sem szavazza meg. Evtente beterjesztett ellen indítványát ez értelemben mos is beterjeszti. (Helyeslés balról.)

Ugron Gábor a közösetgyi aktivákat hozza ismét szóba s mint évente rendesen ezuttal is sürgeti a közösetgyi aktivákról szóló részletes jelentést s annak a Ház elé való terjesztését. (Helyeslés balról.) Azon külügyi ellenőrzést, melyet a delegációk gyakorolnak, végtelennek tartja. Sérti a mi érdekünket azon akció is, melyet épen monarchiánk külügyi kormánya vezet a török állam feje ellen. Ez a külügyi politika a mi helyesléstünket nem várhatja. Nagy veszélyre figyelmezteti az orszá-

got, s az, hogy a jövő csatatere nyugati Galliczia lesz. Elhanyagolja, Bukovina, keleti Galliczia, Erdély megerősítését. Mindezzel bizonyítani akarja, hogy a közösetgyek biztosítást ez országnak nem nyújtanak s ezért a tételt nem szavazza meg. (Helyeslés balról.)

Lukács László pénzügyminiszter reflektál Ugron beszédének azon részére, melyben a külügyi aktivákról szól. Ez aktivák nem bírnak holmi dispositions fonál jellegével, azoknak mikénti felhasználását tárgyaló törvényjavaslatokat mindkét ország törvényhozása tárgyalja s azok felhasználása mindenkor a kvóta arányában történik. Azt hiszi tehát, hogy e kérdést most itt bolygatni felesleges. (Helyeslés jobbról.)

Bánffy Dezső báró azt tapasztalja, hogy Ugron rémképeket lát s megrajzolja egy jövő háboru képét úgy, a mint ez nekünk a leg hátrányosabb. Ugy rajzolja a külügyi kormány működését, mintha az a magyar érdekek ellensége volna. A külügyi kormány egyaránt megvédelmezi a magyar és osztrák érdekeket. Így például a millenaris ünnepek alkalmából is intézkedett, hogy a külügyi hivatalok a kiállítás érdekeit szívükön viseljék. (Helyeslés jobbról.)

A tételt a ház megszavazza.

Következik ezután a volt központi kormány közlegeinek nyugdíja.

E tételnél szól

Lakatos Miklós, a ki azt remélte, hogy e tételt, mely Magyarország önértetét sérti, törölni fogják. Ő azt hiszi, hogy ha a miniszterelnök lépéseket tett volna ő felségénél, ez meg is történt volna. Szégyenletesnek tartja, hogy a haza egykori ellenségei most e házától nyugdíjat élvezzenek. A kormány átvette az egyházpolitikát, vegye most át második reformnak e kérdést is. A tételt nem fogadja el. (Helyeslés balról.)

Lukács Gyula konstatálja, hogy Menyánszky, Vécsey generalis özvegyei csekély nyugdíjat élveznek s mégis velük ssemben bőségesen gondoskodnak a hazaárulókról.

Bánffy Dezső báró nem tarthatja összeférhetőnek a köteles diskreczióval fogva, hogy arról nyilatkozzék, mennyi nyugdíjat élvez ki-ki. Laner tábornok özvegye meghalt és így rá nézve kijelentheti, hogy igenis részesült a kellő nyugdíjban. (Helyeslés.)

A tételt megszavazták.

Budapest, december 3. (Baját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

A nyugdíjaknál élénk derűtség között Molnár Jósias kifejtette külön finansziális teoriát. A horvát belügyi költségeknél Hódossy kifejtette nemzeti álláspontját, a vitát holnap folytatják.

gése banalis és emelyítő, a verseies technikájához pedig annyit sem ért, mint egy közepes felfogású gymnazista". Szórol-szóra ezt választották.

— Bocsánat fenség, az félreértés! mondta az ujságíró vakmerően.

— Nyers hang, de igazságos ítélet volt, — mondta a herceg melankolikus nyugalommal. Engem kiábrándított egy tévedésből és én levontam a következtetést. . . . Egyet azonban nem tudok megérteni, kedves uram, és szeretném, ha ezt nekem megmagyarázná. . . . Hogyan lehet az, hogy évekig — a világos meggyőződésük ellenére — egyhanguan magasztalták a verseimet? Hogyan tér meg a kultusz, melyet egy tehetségtelen, de véletlenül szép születésű ember nevével tisztelték, az önök lelkiismeretével és önértetével?

— Bocsánat, fenség ez félreértés! ismételte a bolygó izraelita még vakmerőbben.

— Hagyjuk ezt, mondta a herceg kicsinylő mosolylyal. — Még csak egyet kívánok megjegyezni: Mi katonák, a kik csak egyféle igazságot ismerünk, nem viseltethetünk valami különös tiszteletet az ilyen sajtó iránt, a mely föltételes és viszonylagos igazságokat vall. . . .

A herceg elhallgatott, az alezredes pedig helyeslőleg bólintott a fejével. A bolygó izraelita megint igen gunyosan mosoly-

got és nagy flegmával göngyölgette össze a rajzát.

E pillanatban mozgás támadt a bejárat mellett, a tiszték és maga Ernő herceg is talpra ugrottak: egy portól lepett ősz generalis lépett a terembe. . . . Sándor királyi herceg volt, a tábornoszernagy. Az öreg ur láthatólag nagyon jó kedvű volt. Kezet fogt Ernő herceggel, a ki sarkantyuit összeítve, mereven állott előtte, aztán mosolyogva köszönt a tiszteknek.

— Uljenek le uraim, folytassák a vacsorájukat. . . .

A pillantása azután a bolygó ujságíróra esett.

— Lám, az ujságíró ur, a ki elvitte az Aglája lányom rajzát, . . . Onnél van a rajz?

— Parancsára, királyi fenség. . . .

Az öreg ur mosolyogva fordult a tisztetekhez.

— Ez az ur nagyon életrevaló. . . . Ki tudta eszközölni, hogy a lányom neki adja egyik rajzát. . . . Ki fogják adni egy illusztrált lapban. . . . Olyan elragadtatással beszélt a rajzról, azt mondta: szinte kár, hogy Aglája prinszesznek született, a lányom nem tudott ellentálni. . . . Pedig nem valami kitűnő rajz, ámbár nem is rossz. . . . Kérem csak egy pillanatra!

A honvédség reformja.

Budapest, december 3.

A magyar királyi honvédség, mely felállítása óta kevés olyan szervezeti változáson ment keresztül, mely üdvösnök bizonyult volna, — közel jövőben nagyobb reform előtt áll.

A változások főként a tiszti létszám szaporításában s a legénység tényleges szolgálati idejének meghosszabbításában fognak állani.

A reformokat egyébként a honvédelmi miniszteriumban a következő 12 pontba foglalják össze:

I. Jövő év január 1-től kezdve mindazon honvéd tiszték és tisztviselők, kik havi 75 forintnál nem nagyobb fizetés élvezetében állanak, havi 10 frt fenntartási járulékot fognak kapni.

II. A havi 10 forintos törzsörmeisteri korpótdíjat az eddigi 68 helyett 78 egyén fogja élvezni.

III. A tábornokok létszáma a kerületi parancsnoksághoz beosztott 1 tábornokkal emeltek.

IV. A gyalogsági csapatok tiszti-állománya 5 alezredessel, 4 őrnaggyal, 6 első osztályu és 8 másodosztályu századosal, 67 főhadnaggyal és 64 hadnaggyal; a lovasági csapatok tiszti-állománya pedig 3 első osztályu századosal, 8 főhadnaggyal és 8 hadnaggyal szaporittatik.

V. minden kerületi parancsnokságnál, a kezelőtiszti szakmába vágó teendők ellátására egy-egy kezelőtisztre van szükség, de eddig csak 5 kerületi parancsnokság számára volt felvéve, tehát még két II. osztályu százados kezelőtiszti hely rendszeresítettik.

VI. Minden gyalogezred részére az ezred élmező-tiszt mellé, úgy mint a cs. és kir. közhadseregénél, a honvédségnél is egy törzsvezető rendszeresítettik.

VII. A kerületi parancsnokságok szolgálattevő legénysége 1 irnokkal és 1 küldőncszel fog szaporittatni.

VIII. A honvédgyalogságnál ez ideig a törvényt szabta 2 évi tényleges szolgálati idő csak a legénység egy részénél, nevezetesen az altisztekké kiképzendő honvédségnél tartatott be, míg a legénység nagy zöme nem a tényleges szolgálati idő kezdetén, hanem csak az első év második felében hivatott be, és így mindössze egy és fél éven át maradt kiképzés alatt, illetőleg a tényleges állományban. Ezentul pedig jövő év október hó

A királyi herceg kibontotta a rajzot és az asztalra tette.

— Aglájának határozottan van tehetsége. . . . mit szól sz hozzá? — kérdezte Ernő hercegtől.

— Az asztalnál mélységes oszond támadt. — Nem tetszik? Rossz? — kérdezte az öreg ur elboruló arccsal.

Ernő herceg törte meg elsőnek a kínos oszndet. Az arca sápadt volt, de azért elszántan mondta:

— Oh, királyi fenség — dehogya! A vár nagyon jó. . . .

Az alezredes az orrára tette a szemüvegét.

— A felhő remek! — mondta.

A segédtest, a ki szappanos tisztnek nézte a várat és lobogó tűznek a fenyves erdőt, szerényen, de mély meggyőződéssel mondta:

— Az erdő! Az erdő! Ilyen erdőt rajzolni nem tud sok festő!

A bolygó izraelita aztán összecsomagolta megint a rajzot és mély meghajlással elvonult az ebédlő tulsó sarkába. Ott félelmetes étvágygyal látott neki a rostélyosának. Az alezredes pedig, a ki néha lopva nézte a Luczifer arczát, babonás meggyőződéssel mondta magában:

— A hol megjelenik, ott mindig baj van!

HERCZEG FERENCZ.

1-től kezdve az összes honvéd gyalogsági újonczok bevonulnak és két éven át megszakítás nélkül tényleges szolgálatban maradnak. Erre való tekintettel a honvéd gyalogság békeállománya századonként 1 szakaszvezetővel, 1 tizedessel, 1 őrvezetővel és 19 honvéddel felemeltetik.

IX. A cs. és kir. hadi-iskolába Bécsbe az eddigi 12 főtiszt helyett eszentul 16 főtiszt; a budapesti felsőbb tiszti-tanfolyamba pedig az eddigi 25 főtiszt helyett 36 főtiszt fog bevezényeltetni.

X. A bécsujhelyi vívótanári tanfolyamba 12 főtiszt lesz vezényelve.

XI. A folyó évben a gyalogság 36 napi fegyvergyakorlatra 850 tisztt, 5000 altisztt és 50,000 honvéd tartalékos volt behiva, a jövő évben azonban csak 710 tisztt, 8000 altisztt és 27,000 honvéd lesz beidézve, tehát a közös hadseregből áthelyezett legénység nem lesz behiva.

XII. Az egyes huszár-osztályok állomásein rendelkezésre álló fedett lovardák az illető csapat oszlopaire és a gyalogsági tiszteknek a lovagolásban való kioktatására folyton igénybe vannak véve, minélfogva a Szegeden, Vácson és Pécsen felállított dandár lovaglótanfolyamok számára külön lovardák fognak építtetni.

Városi közügyek.

Sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1896. évi december hó 11-ik napjára délután 4 órakor tartandó rendszeres havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

1. A polgármester jelentése 1896. évi nov. hóról.

2. Nagymélt. gróf Feszty István földművelésügyi m. kir. miniszter intézkvénye, mely szerint a minisztérium vezetésétől saját kérelmére felmentetett.

3. Nagymélt. Darányi Ignác magy. kir. miniszter intézkvénye, melylyel értesíti a város közönségét, hogy földművelésügyi m. kir. miniszternek kinevezetett.

4. A polgármester előterjesztése a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékéből két tag törlése és két tag felvétele iránt.

5. Az igazoló választmány jelentése a város négy kerületében megválasztott törvényhatósági tagok igazolása tárgyában.

6. A nagym. m. kir. belügyminisztérium körrendelete a központi választmánynak 3 évre való megválasztása iránt.

7. A tanács jelentése mely szerint a város törzs vagyonához tartozó radnai úti üres teleknek Ganz és társa vasöntő és gépgyár részvényszerűsége részére való eladása iránt a határozatot a jelenlevők, tekintet nélkül a törvényhatósági bizottsági tagok számára hozzák meg.

8. U. a. a törvénykezési és fogház épület részére megegyezett 5400 négyszög méter maros parti városi tözsvagyonot képező teleknek az igazsági m. kir. kormány részére való átengedése tárgyában.

9. U. a. a város törzs vagyonához tartozó Ménesvölgyi 3 hold földnek az arad osanádi egyesült vasutak részére való eladása tárgyában.

10. A nagym. m. kir. belügyminisztériumnak intézkvénye az 1896. évi költségelirányzat jóváhagyása tárgyában.

11. U. a. intézkvénye a osztorozási kölcsön 3-ik és 4-ik törlesztési részletének fedezése tárgyában hozott határozat jóváhagyása iránt.

12. U. a. intézkvénye a nyugdíjszabályrendelet 22-ik §-ának módosítása tárgyában hozott határozat jóváhagyása iránt.

13. U. a. intézkvénye, melylyel jóváhagyja a bejelentési hivatal költségei és az irodai és hivatali költségek beszerzési rovatoknál mutatkozó több kiadás fedezése tárgyában hozott közgyűlési határozatot.

14. A tanács előterjesztése a „rendkívüli kiadások”, a „vegyes háztartási kiadások”, a „városi épületek fenntartása és kezeléséből járó kiadások”, úgy az „utoza tisztítási kiadások” rovatánál mutatkozó több kiadás mikénti fedezése tárgyában.

15. A tanács jelentése a sertéstartás tárgyában alkotott szabályrendelet 6-ik §-ának kiegészítése iránt.

16. A tiszti ügyész jelentése néhai idb. Andrányi Károly által „Andrányi Béla emlékezete” cím alatt végrendeletileg tett ösztöndíj alapítványról kiállítandó alapítvány tárgyában.

17. A nagymélt. magy. kir. belügyminisztérium körrendelete a külföldiek nyilván tartása tárgyában alkotott szabályrendelet életbeléptetése iránt.

Arad, 1896. december 3-án.

Kiadta:

INSTITUTORIS KÁLMÁN,
főjegyző.

IDŐJÁRAS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 772.0 milliméter, délután 2 órakor 772.2 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° — 4.7, délután 2 órakor C° — 1.6. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 1. délután 2 órakor EK. 2. Felhőzet: reggel borult, délután félborult. Csapadék az előbbi 24 órában: 1 milliméter hó.

IDŐJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Deczember 4. —

Jelentékeny csapadék nélkül. — Fagyponthoz közeli hőmérséklet.

HIREK.

Deczember 4. Szerda. Róm. kath. naptár: Borbála. — Protestáns naptár: Borbála. — Görög-keleti naptár (november 22.): Filemon. — A nap két 7 óra 32 perczkor, nyugasik 4 óra 9 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (sinhasépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Költsegy-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Deczember 16. Arad megye tisztújító közgyűlése délután 9 órakor.

— Az igazoló választmány Olése. Arad szab. kir. város igazoló választmánya folyó évi november hó 17-én megejtett közszégi képviselő választások alkalmával megválasztottak igazolása, nem különben a IV-ik kerületben megtartott választás ellen irányuló és Jirasszék Lajos által beadott panasznak elbírálása végett az 1886 évi XXI. t. cz. 42—43 §§-ának rendelkezéséhez képest folyó évi deczember hó 4-én d. u. 4 órakor a városház földszinti kis termében ülést tartván erre az igazoló választmány tagjait tisztelettel meghívom. Várjaassy József igazoló vál. elnök.

— A szabadelvű Arad után. Nagy feltűnést keltett annak idején az aradi főrabbinak, Rosenbergszándornak a vegyes házasságok megáldása mellett elfoglalt liberális álláspontja. A jó példának úgy látszik akadnak követői, legalább ezt bizonyítja a tegnapi nap folyamán hoztak intézett alábbi tudósítás: A pécsi zsidó hitközség, mely egyike az ország legnagyobb községeinek, vasárnap rendkívül látogatott közgyűlésében foglalkozott a rabbik állásfoglalásával a vegyes házasságok meg nem áldásával szemben. Az előjáróság indítványát, hogy a kérdés fölött való döntés halasztassék a Budapestre legközelebb egybe hívandó kongresszus utáni időre, a többség elvetette. Nemes Vilmos indítványával szemben a közgyűlés izgatott tárgyalás és heves vita után Ullmann M. Károly indítványát fogadta el nagy szótöbbséggel, mely szerint a hitközség kimondja, hogy a vegyes házasságok egyhásiilag való megáldása igenis kívánatos, egyszersmind ezen határozatot megküldi valamennyi nagyobb zsidó hitközségnek, hogy ezen kérdésben állást foglaljanak. A szabadelvűek táborában nagy lelkesedéssel fogadták ezen határozatot. Mi pedig igaz örömmel konstatáljuk, bizton remélve, hogy a legtöbb hitközség követni fogja az aradi és pécsi igazán szabadelvű hitközség határozatát.

— A magyar állampolgárság. Az állampolgárság kérdéseben valamennyi határozat-

tot hozott legközelebb a belügyminiszter. Kijelentette ugyanis, hogy a hallgatóság megszerzett állampolgárságnak hivatalos megállapítása nem bir formaszertől honosítás jellegével, és az ily módon állampolgárságnak birtokába jutott egyénektől állampolgári eskü letétele nem követelhető és az illetők nem vendők föl a honosítottokról vezetett jegyzékbe.

— A belügyminiszter az aradi törvényhatósághoz az alábbi körrendeletet intézte, mely azt tárgyalja, hogy kell megjelenni az anyakönyvvezető előtt. Tekintetes ur! Több oldalról fölmerült kételyek és hozzám intézett panaszok alkalmából a polgári házasság megkötésénél a felektől megkövetelhető külső alakosságok tekintetében szükségesnek találtam a következőket kijelenteni:

A házasság kihirdetésénél, megkötésénél és anyakönyvezésénél követendő eljárás tárgyában f. évi jun. hó 29-ikén 21843. J. M. szám alatt kibocsátott utasítás 67. §-a szerint: „A polgári tisztviselő a házasság kötésénél nemzetiszintű válszalaggal és megfelelő tisztességes öltözetben, lehetőleg attilában megjelenni és egyszersmind ügyelni tartozik, hogy a házasságkötés kellő ünnepélyességgel és jelentőségéhez illő komolysággal történjék; nem szabad azonban oly magatartást tanuitania, mely a házasságkötést az egyházi szertartás utáztatának tüntetné föl és a házasságkötést az egyházi összeadásnak igénybe vételétől visszatartathatná.”

Az utasítás ezen rendelkezéséből folyólag kötelessége a házasságkötésnél közreműködő polgári tisztviselőnek szigorúan megkövetelni azt, hogy a házasságkötés és tanúk a polgári házasságkötés ünnepélyes jellegéhez méltó és viszonyaiknak megfelelő tisztességes ruházatban jelenjenek meg.

Viszont azonban nem szabad a polgári tisztviselőnek ezen követelményeken túlmenni.

Tilos nevezetesen megkövetelni, hogy a házasságkötésnél való közreműködést attól tenni függővé, hogy a menyasszony menyasszonyi koszorút viseljen, avagy a házasságkötés emlékeztető avagy általában szokásos jelvényeket használjanak, vagy bármilyen jelképes cselekményeket végezzenek.

Tilos továbbá megkövetelni, hogy a házasságkötés a házassági jogról szóló 1894. évi XXXI. t. cz. 39. §-ában előirt két tanún kívül násznépet is hozzanak magukkal. Mint-hogy azonban az id. t. cz. 37. §-a szerint a házasságkötés nyilvánosan történik, természetes dolog, hogy násznépből a násznép is megjelenhet a polgári tisztviselőnek a násznépet a megjelenéstől eltiltani nem szabad.

Fölhívom tekintetes uraságodat, hogy ezen rendeletemet a polgári tisztviselőkkel, első sorban az anyakönyvvezetőkkel szoros alkalmazkodás végett haladéktalanul kössölje. Budapest, stb. Perowelsk.

— Intriguák a függetlenségi pártban. E cím alatt írja a „P. H.” tegnapi száma a minket közlő érdeklő férfiről az alábbi sorokat: Barabás Béla, a Justh-frakció rokonszenves tagja, érdekesen nyilatkozott a függetlenségi párt egyesüléséről. En — ugymond — önzetlen híve vagyok az egyesülésnek, de sajnálattal látom, hogy miadkét pártban intriguák folynak a egyesek meghiusítják az egyesülést. Ilyen volt a mi pártunk részéről az egyházpolitika fölújítása, ilyen az Ugron-párt részéről a Kolozvári Kiss István indítványa. A z a z impresszió m, hogy a z egyesülésből semmieset sem. Különbön még azon is teljesen megakadt az ügy, hogy a helyre nézve nem tudtak meg-egyezni. Az Ugron-párt nem enged, a Justh-párt se tágit s így marad minden a régiben.

— A hivatalos lapból. A magy. kir. igazságügyminiszter Malirsch Károly zombó-

lyai kir. járásbírósi aljegyzőt a nagykiráldi kir. törvényszékhez és Kurtz Móricz szatmárnémeti kir. törvényszéki aljegyzőt az új-aradi kir. járásbíróshoz helyezte át. A magy. kir. igazságügyminiszter Gyulai Viktor boro s j e n ő i kir. járásbírósi segédtelekkönyvvezetőt a mária-radnai kir. járásbíróshoz helyezte át.

A vidéki sajtó a kiállításon. A vidéki újságírók a tervezett újságírói szövetség dolgában december 8-ikára felgyülekeznek a fővárosba és ezen alkalommal a vidék zsurnalistáit Dániel Ernő kereskedelmi miniszter meghívta az ezredéves kiállítás előkészületeinek megtekintésére; A miniszter meghívó levele, mely tegnap érkezett meg az Aradi Közlönyhöz a következő.

Kiváló sulyt helyezek arra, hogy a hazai vidéki sajtó az ezredéves országos kiállítás nagyfontosságú műveiről mindenkor kellőleg tájékozva legyen s hogy ez alapon a kiállítás ismertetése és propagálása körül való hazafias missiót legjobban teljesíthesse.

Szükséges tehát mindenekelőtt, hogy a t. szerkesztőség egy megbízottja a helyszínén közvetlen szemlélet után győződjék meg a kiállítási előmunkálatról, lássa a kiállítás keretét, terjedelmét s esetleg közölje ama kívánalmakat, melyek a vidéki sajtó kiszolgálása érdekében támaszthatók.

Van szerencsém a t. szerkesztőséget értesíteni, hogy a 8-ikán reggel fél 10 órakor fogja a kiállítás területén az igazgatóság épületében a t. szerkesztőség kiküldöttjét várni s a vidéki sajtó többi képviselőivel együtt megajándékozandó körutamban a kiállítási előmunkálatokat bemutatni s ezután a kiállítás területén rendezendő közös ebéd alkalmával, melyre ezenel meghívom, a továbbiak fölött eszmét cserélni.

A t. szerkesztőséget a magam részéről is kérem, hogy a kiállítás ügyét legjobb indulatára és pártfogására méltatni sziveskedjék. Budapest 1895. évi november hó 24-én. Az 1895-iki ezredéves kiállítás országos bizottságának elnöke: Dániel kereskedelmiügyi min. kir. miniszter.

Öreg honvédek nyugdíjazása és segélyezése. A képviselőházban, mint halljuk, több fölszólalás fog történni az 1848/49-i honvédek nyugdíjazására és segélyezésére előirányzott összegnél, anélkül azonban, hogy bármely párt részéről kifogás emeljenék a kérdéses nyugdíj- és segély-ügyek új intézési módja ellen. Julius elseje óta ugyanis az 1848/49-i honvédek nyugdíjazásának és segélyezésének ügye, melyel addig az országos honvédségélyzőegylet foglalkozott, a miniszterelnökséghez vettették át, tekintettel főleg arra, hogy az állam most már évenként 400,000 forinttal járul a nyugdíjak és állandó segélyek költségeihez, s hogy ma már alig vannak oly régi honvédek, kik volt bajtársaiknak sok bürokratikus munkával és személyes kellemetlenségekkel járó igazolása, nyugdíjazása és segélyezése ügyében eljárhatnak. A miniszterelnökség kebelében ez ügyeket az érdekelt honvédekörök és miniszteriumok kiküldöttjeiből alakított egyes bizottság intézi; az előkészítéssel, fölszereléssel és ellenőrzéssel járó teendők végzésére pedig megfelelő hivatali állások szerveztettek.

Szegény gyermekek felruházása. Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület nagy és tiszteletreméltó hivatásáról lapunk tegnapi számában már megemlékeztünk, midőn Hauszser Károlyné elnökös s Kovács Vincze titkár kiváló érdemeit is méltattuk, s most újabban az egyesület ismételt jótékonyágáról kell hírt adnunk. Ugyanis az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület ma délután 3 órakor 240 árva öltöztet fel a polgári fiúiskola nagytermében. Az egyesület elnöksége tisztelettel kéri az egyesület választmányának tagjait, valamint minden gyermekbarátot sziveskedni a ruhák kiosztásában részt venni.

A leltározás kérdése. Az örökösödési eljárást szabályozó törvényozikk alapján a belügyminiszter körrendeletileg állapította meg a hagyatéki leltározásért szedhető díjak összegét. E szerint 200 korona érteken alul nem szedhető díj. 200 koronán felül 400 koronáig

1 korona, 400-1000-ig 2 korona díj állapított meg, a legmagasabb díj 100 koronánál több nem lehet. A leltározó ezért a magának nem mondható díjért tartozik teljesíteni a leltár kiigazítását, a telekkönyvi kivonatok beszerzését, tanúk, becsüsök vagy szakértők meghívását, a szükséges értesítéseket és jelentéseket.

Nem kell mennyasszonyi koszorú. Az ország különböző részén előfordult már nem egyszer, hogy a polgári házasság megkötésekor az anyakönyvi hivatalban nemcsak hogy nem ünnepi, de határozatlan piszkos és rongyos ruhában jelentek meg a vőlegény és menyasszony. A belügyminiszter ennek megakadályozása végett kimondta, hogy a jövőben az anyakönyvvezetők csak abban az esetben essek meg a jelentkező feleket, ha „ünnepélyes aktushoz méltó és a viszonyoknak megfelelő tisztességes ruházatban jelennek meg.“ Együttal azonban figyelmezteti az anyakönyvvezetőket, hogy túlzott követelésekkel ök se álljanak elő, így például, nem okvetlen szükséges, hogy a menyasszony fejét mirtuz koszorú övezze.

Felhívás telefon előfizetésre. A telefon központból a színház épület irányában a XI. sz. 50 új vezeték építése mai napon kezdetét vette, felkérem ennél fogva mindazokat, kik ezen irányban illetve az ebből elágazó utirányban távbeszélőt bevezetni szándékoznak, miszerint eme szándékukat a távbeszélő központban haladéktalanul bejelenteni, illetve magukat előjegyeztetni sziveskedjenek. S a l Ernő pt. felügyelő.

Póstai reformok. A kereskedelmi miniszter egész sor reformot szándékozik a postai kezelésben meghonosítani. Az első ilyen újítás, a mely a kereskedőket bizonyára nagyon meg fogja örvendeztetni az, hogy a fővárosba érkező küldeményeknek a lehető legnagyobb gyorsasággal leendő kézbesítése céljából az összes vonalokra külön tisztviselők utaznak, a kik visszatértükben az átvett összes küldeményeket kerületek és levélhordók szerint rendezik, hogy azokat beérkezésük után azonnal kézbesíthessék. A második reform már nem fog a közönségnek nagy örömet okozni. Azt tervezik ugyanis, hogy azokért a postai esomagókért, a melyeket a czimzettek bizonyos határidőn belül át nem vesznek, ugyanugy, mint a vasuti küldeményeknél, fekbért fognak követelni. A harmadik reform inkább a postások belügye; a miniszter ugyanis a levélhordó-sztrájkból arra az ötletre jött, hogy a mozgopostai szolgálományaikat, a melyek eddig Budapestben volt koncentráltva, a mozgoposták vidéki végállomásaiba helyezze át, miáltal újabb sztrájk esetén az együttes akciókat megakadályozza.

Szegény ember vagyona. A mezőgazdasági statisztika összeírása alkalmával történt. Az urak a csédulában serényen írogatták, hogy kinek mije van, amikor bejött egy újvárosi polgár.

Hogy hívják? — kérdesték tőle.
Fazekas Józsefnek.
Mennyi földje van?
— Talán egy hat mérő.
— Maga munkálja?
— Én bizony, de rendszeren is fizetem utánna az árendát.
— Hát nem a magáé?
— De nem én! — úgy árendáltam a Weiss Miksa urtól.
— Magának mije van?
— Feleségem, gyermekeim mindnyájunknak két karunk.
— Mégis csak van valamije?
— Van adókönyvem, váltóm, sógorom, ipam, napam, azoknak is vannak adókönyveik, váltóik és gyermekeik. Hát így éldegélünk, kérem alássan.

A népkönyha-bizottság nevében kérjük a n. é. közönséget, sziveskedjék az általuk ismert szegényekkel tudatni, hogy a könyvekből közlekedhetővé végett a népkönyhában már 11 és fél óra kor egész a 1 óráig lehet meleg ételt kapni. Dr. Adler Leopótné és Wallfisch Arminné előljárók.

Dankó és az orosházlak. Orosházán, az „Alföld“ szálló éttermében vasárnap, Dankó Pista híres cigányprimás és zeneszerző hangversenyén óriási botrány történt. Hogy a botrány előidézésében ki volt a nagyobb hibás, azt innét messziről nehéz eldönteni, noha azok Dankót itálik el, mégis úgy vesszük ki a hírből hogy a közönség egy kissé nagyon is követelő, Dankó pedig túlságosan önértetes és ideges volt.

A terem zsúfolva volt s az előadott darabok nagyon tetszettek, némelyiket háromszor is megismételtették. Majd Dankót egyedül akarták hallgatni; meg is jelent és szép játékát lelkes éljenzés kísérte. Játéka közben az egyik asztalnál beszélgetni kezdtek. Tudósítónk szerint ugyan oly csendesen, hogy már a harmadik-negyedik asztalnál nem hallották. De hát a muzikusok hallása tudvalevőleg finomabb, s ezért Dankó meghallotta, s azt a hibát követte el, hogy ahelyett, hogy csendet kért volna, egyszerűen abbahagyta a játékot és bement a mellékszobába. A közönség erre sajongni kezdett. Dankó megjelent, de szivarral a szájában, s kijelentette, hogy „ilyen közönség előtt, mely az én játékomat nem tudja méltányolni, nem játszom!“ Erre aztán óriási „Abcsug Dankó!“ s egyéb sértő kiáltások törtek ki. Dankó megbánva fölhevülését, újra játszani akart, de ekkor már kidobással fenyegették és a helybeli cigánybandát szállították az emelvényre, „Ha úgy akarja a király, Hunyady akkor földre áll, gondolta magában Dankó és egykedvűen egy székre ült, hogy ő is hallgassa kollegái muzsikáját. De a közönség mindenáron el akarta távolítani és a legerősebb kifejezésekkel illette. De sem ez, sem felesége nem bírta a távozásra, sőt mikor társulatának tagjai már elvonultak, ő maga még akkor is ott maradt. Egyszerre aztán körülvették és kezdték az ajtó felé tolni. Ekkor végre közbe lépett a vendéglovs s nagy sokára rábirta a feldühödt közönséget, hogy ne dobja ki az országos hírdő cigányprimást, s Dankót is kérte, hogy hagyja el azonnal a termet.

Ismeretlen betörő. Az aradi rendőrség a tegnapi nap folyamán Temesvárról egy sürgönyt kapott, amelyben egy ott elkövetett betöréses lopásban kérnek nyomozatot. Az ügy — melyet Green Nándor vett át a főkapitánytól — az utóbbiakban van részletesen ismertetve: Kohányi Mór kir. jogügyi tanácsosnak a belvárosi Hunyadi- és Jenő herceg-utca szegletén fekvő kincstári épületben levő első emeleti lakásán tegnap délutáni 3 óra és éjjeli 11 óra közt, míg a család és a szolgálománya távol volt, ismeretlen tettes alkulos segítségével figyelmen kívül hagyta az ajtókat és miután az egyes fiókokat és szekrényeket fölfeszítette, kilopott belőlök egy dobozt, melyben 40 darab arany volt. A tettes valószínűleg ismerős volt a helyi viszonyokkal, hogy éppen csak az aranyakat lopta el, míg az ugyanazon szekrényben lévő ékszereket és aranyemlékeket ott hagyta. — Bándl Bezaó főkapitány szigorú vizsgálatot indított, s az ország nagyobb városaiba s így Aradra is — említésünk szerint — távirati megkeresést intézett a tettes nyomozása iránt.

Jótékony adomány. A tegnapi nap folyamán V. L. urhölgy 3 forintot adott az szerkesztőségünknek, asszal, hogy az összeget az aradi izraelita nőegylet népkönyhája javára fordítsuk. Midőn az összeget nyilvánosan nyugtatjuk, azt a mai nap folyamán rendeltési helyére fogjuk juttatni.

GYÁSZROVAT.

† Tarjányi Vilmos temetése tegnap délután folyt le Aradváros közönségének osztatlan részvétele mellett. — A Tarjányi-ház parkirozott udvara nagyon szűknek bizonyult

a tegnapi szomorú ünnepség alatt. Mert ünnepség volt az, minden bánatos, fájdalmas volta dacára is, a polgári tisztesség elismerésének ünnepe a halálban. Az egyetlen gyászoló fiúnak szolgáljon ez nagy fájdalmában vigaszul és az a tudat is, hogy T a r j á n y i Vilmos nemcsak halálában nyerte tiszta jellemének, becsületességének elismerését, de birta már életében is úgy kartársai, mint a nagy közönség igen számos tagjának nagybecsülését. A végtisztességet Csák Csirjék minoritarend főnök adta meg az elhunyt agg polgárnak fényes papi segédlettel. A városi törvényhatóság, melynek már sok év óta kiváló tagja volt, S a l a c z Gyula kir. tanácsos, polgármester, vezetése mellett csaknem teljes számban ott volt. Ezenkívül társadalmunk felsőbb osztályainak minden nevesebb embere, valamint a szabadelvű párt nagy sokasága. Az általános tisztelet között megöszült polgár immár az örök álmot alussza.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda (december 4.) A nagyszás hőbortja, vigjáték.
Csütörtök (december 5.) Az új honpolgár (Goldstein Számi) bohózat.
Péntek (december 6.) Hunyadi László, opera.
Szombat (december 7.) A háza, szimf.
Vasárnap (december 8.) Délután: Debora, szimf. Este: Nani, népszimf.

* Pillangó esata. S u d e r m a n n új színművét tegnap este megismételték szép, nagy közönség előtt. Az előadás azzal a korektséggel került újra színre, melyet első előadásakor annyira méltányoltunk. Az első felvonásban N o v á k Irént erős tapsal fogadta a közönség, mi közben szalagos osokrot nyújtottak a zenekarból. Novák Irén B ó s s i k a-alakítása meg is érdemelte ezt a kitüntetést.

* Színházi hírek. Pénteken került színre „Hunyady László” Erkel kitűnő operája, mely betegeskedések miatt többször elmaradt. A főbb szerepeket S u g á r Aranka, P á l f y Nina, G e r g e l y Gizella, M e z e y S ó l y o m, C s a t á r és H u n y a d y fogják játszani.

* Színházi bérlők figyelmébe. A tisztelt bérlőurasságok figyelmébe! A bérlőföltételek szerint a bérlő II-ik részlete 61-ik előadásnál vált esedékesé, kérem a n. é. bérlőközönséget, méltóztatásuk a bérlőtösszeget ma estig a színházi pénztárnál befizetni. Tisztelettel Gonda László pénztáros.

* Magyarország története. Fialoknak és öregeknek elbeszéli V a r g a Ottó. A tudós történetíró A r a d o n igen jól ismert. Az aradi lyceum tanári karából vitték fel az ország irodalmi központjába, hol történeti művei után már is szép neve volt. A Kisfaludy-társaság által Lukács Krisztina-díjjal koszorúzott pályamű. — Kisfaludy-társaság ezeltől 5 esztendővel 500 frtos díjat tűzött ki egy olyan irodalomban hiányzó könyv megírására, a mely az alapos tudás mellett szép, egyszerű nyelven beszélje a magyar nemzet történetét. Olyan könyvet akart, a mely népünk könyve lehessen. Ezt a könyvet írta meg Varga Ottó. Magyarország történetét tárgyaló könyvek közül az egyedüli, a mely a nép olvasókörének nehányában található, J ó k a i n a k képes magyar nemzet története. Ez sem az igazi, a valódi népnek írott könyv azonban ragyogó stylussal van ugyan megírva, de éppen ez eredményezi, hogy a nép, ha elolvass egy-egy részt belőle, nem képes tiszta képet alkotni magának arról, nem maradnak meg eszébe a történetek. Varga Ottónak szerencsésen sikerült nemzetünk történetét oly módon elénk adni, hogy azt megértheti mindenki. A Kisfaludy-társaság bírálatának egyrésze álljon itt minden hosszabb fejtegetés helyett: ... Stylusa a kellemesen elbeszélő,

osoportositása az alapos történetirő; tudása nem száraz adathalmazás, hanem alapos segéd-társa az események élvezetes előadásában; a művet mindég unalom nélkül, sok helyt (terjedelme dacára) valódi gyönyörrel olvashatni. A könyvben 226 kép van, amelyek a szép kivitelen kívül szintén igen szerencsésen vannak összeválogatva, úgy hogy lehetetlen, aki megillantja a könyv bármelyik képét, hogy kíváncsi ne legyen annak bővebb magyarázatára. Különösen szépek a kuroz-világ és a Thökölykor illusztrációi, az idevágó eseményeket tárgyalja különben szerző a legmegragadóbb haz físzsággal, valósággal az entuziazmus hangján. A könyv megszerzését nem ajánljuk eléggé, méltán helyet foglalhat a nemzet minden rétegében s kívánatos volna, hogy ne hiányozsék egyetlenegy nép-könyvtárból sem. — Ara 7 forint (füzve), megrendelhető a szerzőnél, Budapest, I. ker. (Vár), disztér 10. szám.

— A helyettes. Ily című vigjátékot adtak a párisi Palais-royal színházban, még pedig nagy sikerrel. A szép Valentine válni akar a fejtől, Ducloseau városi tanácsostól, hogy Antoine gróf nejevé lehessen. Válsai ok gyanánt kigondolják a flagrant delit rendezését. Minthogy törvény szerint azok, a kiket házasságtörésen együtt érnek, nem köthetnek házassági frigyot, Antoine felkéri Henri barátját, hogy az helyettesítse őt a találkán. Így aztán a válás kimondása után nőül veheti Valentinet. A férj korán érkezik, és Antoine, a ki éppen „rendezte” a flagrant delit-t, kénytelen a diván alá bujni. A férj aztán reá ül és majd megfojtja. A darab azzal végződik, hogy Valentine, a ki még ártatlan maradt, belebolondul a férjébe, mert ez derekasan helybenhagyja vetélytársát. A darab keretében az údv hadseregének kisasszonyai is szerepelnek mulattatóan. B u s n a c h és D u v a l, a szerzők, meg lehetnek elégedve a sikerrel.

* Delli Emma Szegeden. A vidék egyik legkitűnőbb művésznője, Delli Emma, az aradi színtársulat jelestehetségű tagja, aki a budapesti vigszínházhoz van szerződötve, lesz e hét végén a szegedi színház vendége. Abban a szerepben lép fel kétszer egymás után, melynek főleg köszönheti hírnevét: A Szókimondó Asszonyországban, a mely alakjáról egy nagyhirű német művész Lewinszky, aki Aradon annak idején a Petőfi matinét rendezte, a legnagyobb magasztalás hangján beszélt, amit akkor a lapok regisztráltak. A fiatal művésznő pénteken lép föl először és másnap, hogy az egész bérlőközönség lássa e kiváló szerepében a talentumos színésznőt, megisméltik vele a darabot.

TÁVIRATOK.

A király a mensa akadémicáért.

Budapest, decz. 3. (Saj. tud. táv.) A király engedelmével az államsorsjáték jövedelméből a mensa akadémika 13,000 frtot kap.

Képviselő ház karácsony előtti munkarendje.

Budapest, december 3. (Saj. tud. táv.) A képviselőház csütörtökön a budgetvita megszakításával tárgyalja az ujonczjavaslatot és még két kisebb javaslatot. Azután megkezdődik a karácsonyi szünet.

Néppárti mozgalmak Girálton.

Eperjes, december 3. (Saj. tud. táv.) A girálti kerületben már megindult a korteskedés. A szabadelvű párt jelöltjével, K ó s z e g h y Sándor birtokossal szemben Semsey Boldizsár lépett föl nemzeti párti programmal, de a néppártiak támogatására számítva. Az ellenzék most ezt vette divatba, hogy a szabadelvűeket szeretné terrorizálni. A megyei és községi

hivatalokat meglátogató ellenzéki jelölt azzal fenyegetőzik, hogy felfüggeszteti azokat a tisztviselőket, akik ellene szavazni vakmerősködnék. Természetes, hogy az ily nevetséges erőlködés Sáros megye független gondolkozású tisztikarában élenk derültséget kelt és a hatalmaskodó ellenzéki jelölt fenyegetőzését méltóképp lemosolyogják.

A német császár a keleti bonyodalmakról.

Berlin, december 4. (Saj. sud. táv.) A berlini birodalmi gyűlésen Hohenlohe fölolvasta a császár üzenetét, mely hangsúlyozza, hogy a hatalmak együttes működése Törökországban a szultán teljes támogatására és a rend helyreállítására irányul.

A kolera Oroszországban.

Pétervár, decz. 3. (Saj. tud. táv.) Az országban a kolera erősen terjed.

!! Huzás már holnapután !!

Magyar osztálysorsjáték!

Huzása december 6-14-ig.

SORSJEGYEK

nálam a huzás napjáig kaphatók

21499 pénznyeremény levonás nélkül

Főnyeremény:

1 millió korona.

Összes nyeremények: 4 millió 332,000 korona.

Második huzás már december 6-14-ig.

Sorsjegyek a második huzásra

1 egész	1 fél	1 negyed	1 tízed	1 huszad
40 frt.	20 frt.	10 frt.	4 frt.	2 frt.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. 1214

WALLFISCH ARMIN

bank- és váltó-üzlete ARADON.

Alapított 1875-ben. Telefon-szám 129.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar mezőgazdasági statisztika.

— december 5.

Nagyon szomorú és a mezőgazdákra vigasztalan tény, hogy a rengeteg költséget igénylő mezőgazdasági statisztika ismét hézagossá maradt. — Leplezetlenül konstatálhatjuk most már, hogy alig van község az országban, a hol mindent úgy össze lehetett volna írni, hogy az adatok a valóságot teljesen feltárnák. Előre látható volt ez, mert hiszen a mezőgazdasági statisztikai adatgyűjtésnél, sajnos, mindig s most is nélkülöztük a megfelelő szakértőket. Az állam nem sajnálja ugyan a költségeket, de megelégedett arról, hogy minden egyes községben egy-két jól kitanított ügynököt alkalmazott volna. Az ügynökök — a tanítók, papok és jegyzők lévén — maguk sem igen voltak tisztában a 400 kérdéssel, nem lesz csuda tehát, ha a kérdéseknek a fele sem fog megfelelni a valóságnak s háromnegyede meg éppen abszurdum lesz. Szomorú és most már tagadhatatlan való-

ság az is, hogy a népben ismét szárnyra kelt azon bal hit, hogy az összeírás az adófölemelések miatt történik; a nép ezrei, de százezrei siettek tévtra vezetni az összeíró közegeket; levágták barmaikat és baromfiakat; potom áron elvesztegették jószágaikat s terményeiken is olcsón tuladtak, de még a termést sem váltották úgybe, mint remélni lehetett. Akárhány kis gasda, hacsak sarokba nem szoritották, saját földterületét is hamisan vallotta be a gazdasági eszközök meg pláne a földekre kerültek, úgy hogy alig maradt egy harmada az eszközöknek a házak körül.

Az ország minden részéből úgy a felvidékről, mint az Alföldről, illetve a királyhágon tuli részektől is — az összeírás sikertelenségéről irnak nekünk s bizonyára a közel napokban még pozitívabb adatok fognak a nyilvánosság elé kerülni, amelyek mindarról fognak meggyőzni minket, hogy a mostani összeírás úgy lesz tökéletes, ha revízió alá bocsátatnak az adatok — természetesen nem egyszerre, hanem időközönként. Érkezett híreink a következők.

Detta, december hó 1. A mezőgazdasági statisztikai összeírás nem sikerült; a nép minden biztatás és fölvilágosítás dacára is rosszul és a valóságnak meg nem felelően vallotta be anyagi helyzetét. All ez különösen a jószág állományra s főképp a baromfiakra és sertésekre. Az adótól való félelem ezuttal is megszálta a népet s ebből a balhitből nem lehetett őket kiábrándítani. A gazdasági eszközök száma is sokkal több, mint amennyit bevallottak; de még a terméshozadékot is gyöngébbre becsülik. A szomszéd helységekben hasonló körülmények között ment végbe az összeírás. — Az ügynökök egytől egyig sokalták a roppant sok kérdést, a melyet a kérdőívek feleltek s ennek folytán számos kérdésre nézve semmiféle följegyzés sem történt.

Nagy Halmagy (Arad m.) decz. 1. A statisztikai összeírás befejeztetett, minthogy azonban a nép között az a hiedelem, hogy adófölemelés forog szóban, mindjobban terjedt az összeírás ideje alatt is. Az eredmény minden tekintetben gyöngé és abszolote véve nem lesz hű a gazdasági állapotokhoz. A paraszt nép nemesak barmaik, a szarvasmarhákat, sertést, juhok és baromfiakat igyekezett eldugni és részben fölhasználni leölés által, hanem még gyümölcsfáinak nagy részét is kivágta,

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Uj-Arad, december 3.

Az irányzat néhány nap óta lanyhára változott s e miatt a termelők az eladásban kissé tartózkodtak. A mai piacon kevés behozatal volt, melynek nagyobb részét a vízi molnárok heti szükségletük fedezésére magas áron vásárolták.

Behozatott mintegy 300 mmázsa buza s mintegy 400 mmázsa tengeri.

Elkelt:

I. minőségű buza 6 frt 20 krtól 6 frt 30 krajczárig.

Közép minőségű buza 6 frt 10 krtól 6 frt 20 krig.

Tengeri 8 frt 70 kr.

Rozs névleges jegyzés 5 frt 40 kr.

Arpa névleges jegyzés 4 frt 50 kr.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog özég jelentése. —

Budapest, december 3.

G a b o n a ü z l e t: Buzát maigen gyengen kínáltak, a vételkedv szintén gyenge volt, s így az irányzat oszandes maradt. Elkelt 10000 mm. változatlan áron.

Table with 4 columns: Location, Quantity (mmassa), Weight (kilogramm), Price (frt). Rows include Tiszavidéki, Pestvidéki, Fehérmegyei, Bajai.

Table with 3 columns: Item, Quantity, Price. Rows include Zab, 200, 6.30; 200, 6.25; 100, 6.20.

H a t á r i d ő ü z l e t: Amerikából ma szilárd árfolyamokat jelentettek, s nálunk is szilárdabban indult az üzlet buzában és tengeriben, s jó vásárlási kedv mellett zárlatig némileg megszilárdult.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include Ossi buza, Buzs május-juniusra, Tavasszi rozs, Ossi rozs, Tengeri május-juniusra, Tengeri július-augusztusra, Tavasszi zab, Ossi zab, Repoze.

K ü l f ö l d: New-York buzára 3/4-1 1/8, tengerire 1/8 — magasabb. Chicago: buzára 3/8 —, tengerire 1/8 — magasabb. Páris tartott, Liwerpool és London szilárd.

E r t é k t ő z s d e: Szilárd árfolyamokon indult az üzlet értékekben s tekintettel az élénk üzletmenetre zárlatig pár frttal emelkedtek.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztrák államvasut, Rima-Murányi, Lombard.

— Nagy buzavásárlás. Budapestről sürgönyileg értesítenek benünket, hogy a föld. minisiteriumban megtartott mai árverésen mintegy 25,000 m. mázsa buza adatott el, melytől Neuman Testvérek aradi özég mintegy 9000 m. mázsát vett 6.40 ért Hungerbüller svájci özég szintén 9000 m. mázsát 6 frt 50 kr. s a többit bpesti özégek vásárolták meg 6 frt 30-55-ig.

— Meghívás. Az Ansziával kötendő vám-és kereskedelmi szövetség megújítása és az avval kapcsolatos kérdések fölött adandó szakvélemény előkészítő tárgyalása czéljából az aradi kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztálya csütörtökön t. hó 5-én délután öt órakor, a kamara iparosztálya pedig pénteken t. hó 6-án délután négy órakor a kamara helyiségében értekezletet tart, mely értekezletre az illető osztályok tagjait tisztelettel meghívja: A kamarai elnökség.

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1895. évi december hó 2-án. Hízott sertés árak. 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 kilgron felüli súlyban) — krig. Öreg közép (páronkint 300-400 kilogramm súlyban) — krig. Fialat nehéz (pkint 320 kilgron felüli súlyban) 54.-55. krig. Fialat közép (pkint 251-320 kigr. súlyban) 54.-55. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kigr. terjedő súlyban) 54.-55. krig. II. Magyar második: Nehéz (páronkint 280 kilgron felüli súlyban) — krig. — Közép (pkint 220-280 kigr. súlyban) — krig. — Könnyű (pkint 220 kigrig terjedő terjedő súlyban krig. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilgron felüli súlyban) 55.-56. krig. Közép (pkint 220-260 kilogr. súlyban) 55.-56. krig. — Könnyű páronkint 220 kigrig terjedő súlyban) 54.-55. krig. — Szerzésletés szám 1895. nov. hó 29-én volt készlet 2246 darab. 1895. november hó 30-án felhajtattott: 734 darab. 1895. december 2-án elszállítottott 451 db. 1895. november 29-én maradt készletben 3585 darab. A hízottsertés üzletirányzata: Változatlan.

S z e z s ü z l e t.

— Deczember 3. —

Mai jegyzéseink: Késsáru nagyban nyers szesz 51 forint — krajczár, kisorsnyber 51 forint 50 krajczár hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, december 3. d. u. 5 óra.

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include Buzs bánási új, Buzs tiszavidéki, Buzs pestvidéki, Buzs fehérmegyei, Buzs bacsokai, Rozs új, elsőrendű, Rozs új, másodrendű, Arpa takarmány, Arpa égetni való, Arpa sörfőzdei, Zab, Tengeri bánási, Tenger másnema, Káposzta-repce bánási.

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include Köles, Buzs március-április, Buzs szeptember-október, Buzs május-junius, Rozs szeptember-október, Tengeri május-junius, Tengeri július-augusztus, Tengeri októberre, Zab március-április, Zab szeptember-október, Káposzta-repce augusztus-szeptember 1894.

Hivatalos árfolyamok

a bécsi áru- és értéktőzsden.

— Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlet tudósítása. —

Bécs, 1895. december 3.

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include Magyar koronajáradék %, Magyar hitelrészvény, Osztrák hitelrészvény, Anglóbank részvény, Laenderbank részvény, Bécsi bankkegyesületi részvény, Osztrák államvasut részvény, Déli vasut részvény, Osztrák északnyugati vasut részvény, Osztrák északnyugati (Elbevölgyi) részvény, Budapesti villamos városi vasut részvény, Salgó-tarjáni részvény, Kimamurányi részvény, Brassói kőszénbánya részvény, Dunagőzhajózási részvény, Lloyd-társulat részvény, Alpesi bányarészvény, Union.

Aradvárosi

Evadberlet 68. szám.

színház.

Evadberlet 68. szám.

Szerdán, 1895. december 4-én

A nagyás hóbortja.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Rosen Gyula. Fordította: Kulifay Ede.

S Z E M É L Y E K:

Table with 2 columns: Name, Role. Rows include Ringheim, bankár; Eugenia, szül. Almond grófnő, neje; Berta, leánya; Teréz, leánya; Waller Konrad, földbirtokos; Anna, szül. Ringheim, neje; Konrad, fiuk, 16 éves; Lauter, nyugalmazott őrnagy; Henrik, fia, Ringheim könyvvivője; Ringheim Mari; Dr. Ander Kóbert, a széptan tanára; Dr. Markl Ágostou; Cornelius, Ander szolgája; Jeanetta, komorna Ringheimnál; Balassa J.; Bácsné; Angyal Ilka; Novák Irén; Csátár Gy.; Tolnaiúé; Delli Emma; Bács K.; Tompa K.; Rónaszékiné; Gál Gyula; Szendrői M.; Rónaszéki; Körösi J.

Kezdeté 7 órakor.

Felelős szerkesztő: Vasa Géza.

NYILTTÉR*

Kihirdetés.

As ó-paulisi anyakönyvi kerület alulírott anyakönyvezetője kihirdeti, hogy

1. Pekmezian Vincze, ki családi állapotára nézve nőtlen, és a kinek vallása örmény katolikus, állása (foglalkozása) magánzó, lak-helye Arad, azelett Várna, Bulgária, születési helye Konstantinápoly, születési ideje 1840 évi Augusztus hó 20-ik napja s a ki néhai Pekmezian Antal és néhai Hannonmian Iloná fia.

2. Warhanek Emma, ki családi állapotára nézve hajadon, és a kinek vallása római katolikus, állása (foglalkozása) magánzó, lak-helye O-paulis, 478-ik szám, születési helye Poliozka, Csehország, Ausztria, születési ideje 1852. évi július hó 20-ik napja s a ki néhai Warhanek Hugó, néhai Wager Johanna Ne-pumocena leánya egymással házasságot szándékoznak kötni.

Felhivatnak mindazok, a kiknek a nevezett házassulokra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt alulírott anyakönyvezetőnél (helyettesnél) közvetlenül, vagy a kifüggesztési hely községi előjárósága (illetőleg anyakönyvezetője) útján jelentsék be.

Est a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni u. m. O-Paulison és az Aradon megjelenő „Aradi Közlöny” ozimű napilapban.

Kelt O-Paulison 1895. évi december hó 2-ikán.

Bildhauer Adalbert, anyakönyvezető.

Huzás már holnapután.

Magyar Osztálysorsjáték.

90,000

sorsjegy

21,499 pénznyeremény.

Főnyeremény

a legkedvezőbb esetben 1214

Egy Millió.

Sorsjegy a második osztályra:

$\frac{1}{4}$ $\frac{5}{10} = \frac{1}{2}$ $\frac{1}{10}$ $\frac{1}{20}$
40.— 20.— 4.— 2.— frt.

Ajánlja és szétküldi az

Aradi Ipar- és Népbank

pénzváltóüzlete

Arad, Szabadság-tér 18-ik szám,

a 13 vértanu szoborral szemben.

TELEFON 345.

TELEFON 345.

'Harmonia' zeneműkiadó rész. társ. és I-ső hazai zongoragyár

tisztelettel értesíti az aradi és környékbeli n. é. közönséget, hogy képviselőjükkel

Keppich és Schreyer

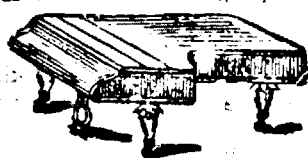
urakat bízták meg.

Ezen képviselő a budapesti Gyorssajtónyomda és papirkereskedés üzlethelyiségében

Andrássy-tér 19.

a polgári takarékpénztár új palotájában lett elhelyezve.

Képviselőnk felállításával a t. cz. aradi közönségnek mindennemű

zenemű

— mint soha ennek előtte — áll rendelkezésére és vezetése nagyvárosi jelleggel, vele járó szokásos kedvezményekkel fogantatosittatik. Állandóan dúsz választék a legújabb és legjobb zeneművekben Coulans árak mellett. — Küldemények választás céljából úgy helyben, mint vidékre is eszközöztetnek, rendelvények pontosan teljesíttetnek és nem rendelkezőket hamarosan beszerzünk.

Tanárok és tanulók minden kedvezményben részesülnek, ugyisintén szakértői tanács a választásnál.

Bel- és külföldi zongorák gonddal válogatva a gyári árakra (jelentékeny olcsóbb árak, mint a bécsi budapesti raktárak) úgy készpénzben, mint határidőkre, eladatnak. Használt zongorák ujakra cseréltetnek ki; hangolás, javítások elvállaltatnak és felvigyázat alatt jótállással eszközöltetnek.

Dúsz választék dresdeni, franciai, valódi római és cremonai hurokban,

hegedűrészek, szerek stb. legolcsóbban.

Midőn még a t. cz. közönséget arra kérjük, hogy alkalmat szolgáljon versenyképességünket és szolid üzletmenetünket bebizonyítani, maradunk

Kiváló tisztelettel

KEPPICH és SCHREYER,

1232 10

a „Harmonia” zenemű kiadó részvénytársulat és I-ső hazai zongora-gyár képviselői.

Telefon rendelések azonnal házhoz szállítatnak.

HELYI ÉS FŐVÁROSI LAPOK ELÁRUSÍTÁSA.

26124/1896

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földművelésügyi miniszter 92484/95 sz. kelt rendelete alapján közhírré tesszük, hogy a cs. és kir. közös külügyminiszter úr folyó évi november hó 20 án 47617 sz. a kelt értesítése szerint f. évi október hó 21 től kezdve osztrák és a magyar származásu marha felhajtására 51. Margarathben minden hétfőn és kedden (kdden csupán délelőtt) vásár tartatik, melyre svájci állatok felhajtása tilos. A vágómarhák Vorarlbergen ólomzárrel ellátott vasuti kocsiokban kell szállítani. A határon az állatokat állatorvos vizsgálja meg és bélyeggel látja el, A 51 Margarathben való bevétel már azonban történhetik. A vásárról csak engedély alapján hajthatók el az állatok. Iyengedélyt a rendelkezési hely kantonális hatóságából kell kérni, melynek előkerjesztésére a mezőgazdasági kormányozok határoz az engedély megadása iránt, A marhatulajdonos illetőleg szállító és a vevő a vétel után jelentkeznek a határ állatorvosnál, ki azon esetben, ha az állatok tovább szállításához szükséges engedélyt kiadták a marhalevelet kiállítja. A rendeltesési helyre érkezve az állatokat vesztglő istállóba kell elhelyezni és ott a nélkül, hogy újra forgalomba jöhetnének, mielőbb le kell vágatni. A vásár befejezése után (tehát legkésőbb kedden délig) a St.-Margarathben datatlanul maradt vágómarhákat a marhalevelek kisérteben az illetékes kemton hatósága által Sâ.-Gallenben megjelölt ideiglenes és istállóban kell hajtani. A vágómarhák újabb forgalomba ezentul már nem jöhetnek, hanem mielőbb levágandók. Végül megjegyzték, hogy a Svájcba való marha szállítás általános feltételeinek szigorú

figyelemmel tartása mellett vágómarha a stb. margaratheni vásárra külön engedély nélkül is szállítható a mennyben, svájci hatósági engedély csupán a marhának a vásárról való elhajtásához szükséges.

Aradon 1895. évi november 16.

A városi tanács.

16385/1895 sz.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy az aradi Marosparton levő s kincstári tulajdont képező Aczéi-féle 2 serteshizlalónak, mely két fedettől, téglatalaju udvar s fűrésztöböl áll, 1896. január 1-től kezdődő egy évre leendő bérbeadása végett az aradi kincstári jószágigazgatóságnál 1895. évi december hó 12-én d. e. 9 órakor jóváhagyás fenntartásával zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre haszonbérteni kívánók 10 % bánatbénzzel ellátva oly hozzáadással hivatnak meg, hogy a részletes haszonbéri feltételek alólirt igazgatóságnál megtekinthetők. Kikiáltási haszonbér a két akolért évi 600 frt.

Aradon, 1895. november hó 28-án.

1235 M. kir. államjószágigazgatóság